

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри одноборств Харківської державної академії фізичної культури, кандидата наук з фізичного виховання та спорту, доцента **Романенка**

Вячеслава Валерійовича

на дисертаційну роботу **Пашкової Вікторії Ігорівни**

на тему: «Побудова тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом річного макроциклу», представлену на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Ступінь актуальності обраної теми. У сучасних умовах розвитку тхеквондо, які характеризуються високим рівнем конкуренції, постійною еволюцією змагальних правил і зростаючими вимогами до фізичної, техніко-тактичної та психофізіологічної підготовленості спортсменів, проблема науково обґрунтованої побудови тренувального процесу набуває особливої значущості. У перехідному віці, а саме 15–17 років відбувається інтенсивний розвиток організму, що вимагає особливої уваги до вікових і індивідуальних особливостей спортсменів. Водночас цей вік є критично важливим для формування фундаменту спортивної майстерності та підготовки до досягнення високих результатів на етапах вищої спортивної досконалості. З огляду на це, розробка ефективної структури річного макроциклу підготовки тхеквондистів зазначеної вікової категорії, яка б враховувала сучасні тенденції в розвитку спорту, новітні наукові досягнення, специфіку техніко-тактичної діяльності у тхеквондо, а також необхідність контролю за навантаженнями й адаптаційними реакціями організму, є своєчасною та затребуваною. Крім того, дослідження відповідає практичним потребам тренерів та фахівців у галузі спортивної підготовки, спрямоване на підвищення ефективності тренувального процесу, індивідуалізацію підходів та впровадження сучасних методів і засобів тренування. Таким чином дисертаційна

робота Пашкової В.І. «Побудова тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом річного макроциклу» має як теоретичне, так і прикладне значення, що зумовлює її високу наукову та практичну актуальність.

Зв'язок роботи з науковими темами та планами. Актуальність роботи також визначає той факт, що вона виконувалась за планом науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2021-2025 роки «Оптимізація тренувального процесу в єдиноборствах» (номер державної реєстрації 0121U112873).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки і практичні рекомендації, сформульовані у дисертації, мають достатній рівень обґрунтованості. У процесі дослідження були застосовані валідні та надійні методи діагностики різних складових підготовленості тхеквондистів, обробки даних і статистичного аналізу, що забезпечило достовірність одержаних результатів. Основні висновки підтверджені даними, отриманими в результаті багаторівневого експериментального дослідження. Логічна узгодженість між теоретичною частиною, емпіричними результатами та запропонованими практичними рекомендаціями свідчить про наукову новизну та практичну значущість роботи. Результати апробовані у процесі реалізації авторської методики, що дозволяє вважати рекомендації дисертанта обґрунтованими та можуть бути впроваджені у практику спортивної підготовки.

Достовірність результатів та їхня новизна. Достовірність результатів забезпечено коректним доббором та використанням широкого кола методів дослідження. На підставі морфофункціональних та фізичних показників розроблено структуру та зміст навчально тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом річного макроциклу. Також, визначено вплив морфофункціональних показників на фізичну підготовленість тхеквондистів, окреслено факторну структуру яка демонструє залежність компонентів

підготовленості тхеквондистів з морфофункціональними показниками, проявом спеціальних швидкісних, силових, координаційних здібностей та швидкісної витривалості. Отриманий фактичний матеріал є підґрунтям для оптимізації тренувального процесу тхеквондистів зазначеної в дисертації вікової групи протягом річного макроциклу з урахуванням індивідуальних, фізіологічних особливостей, раціонального розподілу засобів, методів та тренувальних навантажень вибіркової спрямованості. Результати, отримані в дисертаційному дослідженні впроваджено в практичну діяльність різних громадських організацій. Загалом, результати досліджень, отримані автором ретельно обґрунтовані і доведена їх достовірність. Висновки дисертаційної роботи в цілому відображають отримані результати і відповідають меті та завданням дослідження.

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Результати дисертаційної роботи висвітлені в 14 наукових працях. У наукових фахових виданнях України підготовлено 4 статті, 1 стаття у виданні України, яка включена до міжнародної наукометричної бази Scopus (Q4). 9 публікацій у збірниках та матеріалах конференцій. Основні положення дисертаційної роботи доповідалися та обговорювалися в наукових доповідях (тезах) на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях. У дисертаційній роботі відсутні порушення академічної доброчесності.

Характеристика основних положень роботи. Дисертаційне дослідження викладено державною мовою і охоплює 233 сторінки друкованого тексту. Робота включає анотації на український та англійський мові, список умовних скорочень, вступ, п'ять основних розділів, висновки, перелік використаних джерел та додатки. Ілюстративний матеріал представлений у вигляді 21 таблиці та 7 рисунків. У процесі дослідження опрацьовано 224 найменування літературних джерел.

Анотації відповідають чинним вимогам до структури й змісту, стисло викладають основні наукові положення та практичні результати, отримані автором

у ході виконання дисертаційної роботи. Також представлено перелік публікацій, у яких відображено основні положення дослідження.

У вступній частині обґрунтовано актуальність теми, встановлено зв'язок роботи з планами наукових досліджень, сформульовано мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, окреслено наукову новизну та практичну значущість результатів, а також наведено інформацію про особистий внесок здобувачки та апробацію матеріалів дисертації.

Перший розділ, присвячений сучасним аспектам підготовки тхеквондистів, містить аналіз вікових фізіологічних характеристик і специфіки розвитку фізичних якостей спортсменів. Розглянуто вітчизняний та зарубіжний досвід організації тренувального процесу та виокремлено особливості його структурування протягом річного макроциклу. Для обґрунтування отриманих результатів автором виконано аналіз понад 219 науково методичних публікацій з яких 158 англомовних джерел. Пошук науково методичної та спеціальної літератури здійснювався за допомогою міжнародних наукометричних баз Scopus, Web of Science, Google Scholar та інші.

У другому розділі висвітлено методологічні підходи та організаційні аспекти дослідження. Для вирішення поставлених завдань використано адекватні методи дослідження. Педагогічний експеримент проводився на основі особливостей побудови тренувального процесу протягом річного макроциклу тхеквондистів з урахуванням індивідуальних особливостей та з метою пошуку шляхів оптимізації тренувального процесу. На початку педагогічного експерименту проведено тестування з метою визначення рівня фізичної підготовленості спортсменів, які брали участь у дослідженні, а також визначено антропометричні показники єдиноборців. На основі отриманих даних о підготовленості спортсменів сформовано контрольну та експериментальну групи. На основі індивідуальних та морфологічних особливостей спортсменів розроблено методику побудови тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом

річного макроциклу. У констатуючому педагогічному експерименті взяли участь 30 тхеквондистів 15-17 років, з кваліфікацією 2 розряд та стажем занять 5-7 років. Для статистичної обробки результатів було застосовано методи описової статистики, t-критерій Ст'юдента, а також регресійний, факторний і кореляційний аналіз.

Третій розділ присвячено аналізу морфофункціональних показників і фізичної підготовленості тхеквондистів зазначеного віку. Встановлено вікові особливості фізичного розвитку, зокрема зміни у масі тіла, зрості, окружності грудної клітки, а також у фізичних якостях. Кореляційний аналіз дозволив визначити взаємозв'язки між окремими показниками. На основі отриманих даних розроблено авторську методику побудови тренувального процесу для тхеквондистів 15–17 років.

У четвертому розділі здійснено педагогічну апробацію запропонованої методики з урахуванням індивідуальних особливостей спортсменів. На основі регресійного та факторного аналізу визначено ключові компоненти, що впливають на ефективність тренувального процесу. Побудовано модельні характеристики морфофункціонального стану та фізичної підготовленості кваліфікованих тхеквондистів на етапі спеціалізованої базової підготовки. Розроблені регресійні моделі дозволяють прогнозувати рівень фізичної підготовленості спортсменів, а факторний аналіз – визначити найвпливовіші елементи тренувального процесу для його ефективної корекції.

У п'ятому розділі узагальнено результати дослідження, розкрито їх теоретичне й практичне значення, обговорено проблемні аспекти теми та окреслено перспективи подальших наукових досліджень.

Загальні висновки відповідають поставленим завданням, а зміст дисертації засвідчує високий рівень наукової підготовленості здобувачки.

Зауваження до дисертаційної роботи.

Оцінюючи в цілому дисертаційну роботу Пашкової В.І. «Побудова тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом річного макроциклу» позитивно, слід зупинитися на ряді положень, що потребують додаткових роз'яснень:

1. В другому розділі, для оцінки показників спеціальної фізичної підготовленості використовуються боковий удар лівою ногою в тулуб за 15 с, а в іншому тесті правою ногою. Яка доречність виконання тесту лівою та правою ногою для визначення спеціальної фізичної підготовленості тхеквондистів?

2. В другому розділі в пункті методи математичної статистики надані загальні формули описової статистики але не зазначено, який саме метод факторного аналізу було використано.

3. В другому розділі в пункті організації дослідження вказано, що приймало участь в дослідженні єдиноборці трьох вікових груп 15, 16, 17 років по 40 спортсменів в кожній. В третьому розділі, в таблиці 3.10 представлені групи по 30 спортсменів. На підставі чого були створені ці групи? Також, не вказано якої статі були спортсмени на цьому етапі дослідження.

4. В третьому розділі, рисунок 3.1 представлена структура річного двоциклового макроциклу тхеквондистів 15-17 років та зазначено, що ця структура створена з урахуванням індивідуальних морфофункціональних особливостей. Якщо існують індивідуальних морфофункціональні особливості єдиноборців чому створена структура однакова для тхеквондистів 15-17 років?

5. В висновках до четвертого розділу зазначено, що проведений регресійний аналіз та побудовані на його основі регресійні моделі дозволив вибрати впливові технічні елементи. Але ці тести були спрямовані на визначення спеціальної фізичної підготовленості. Що має на увазі автор під фразою «впливові технічні елементи»?

Перераховані недоліки та зауваження суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження, не знижують рівень представленої роботи та носять дискусійний характер.

Висновок про відповідність дисертації встановленим чинним вимогам.

Дисертаційна робота Пашкової В. І. на тему «Побудова тренувального процесу тхеквондистів 15-17 років протягом річного макроциклу» є самостійним, завершеним науковим дослідженням, в якому представлено нові науково-обґрунтовані результати, робота має як теоретичне, так і практичне значення. Дисертаційна робота відповідає вимогам порядку присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44) та наказу Міністерства освіти і науки України №40 від 12.01.2017 року «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом МОН України №759 від 31.05.2019 року), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт», галузь знань 01 «Освіта / Педагогіка».

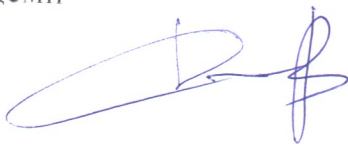
Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту,

доцент кафедри одноборств

Харківської державної академії

фізичної культури

Вячеслав РОМАНЕНКО

Підпис РОМАНЕНКА Вячеслава засвічую:

Проректор з науково-педагогічної роботи

Харківської державної академії

фізичної культури

Олег ОЛЬХОВИЙ